

računov gg. župnik Fr. Hirti, stolni vikar L. Hudo-verniki in prefekt Fr. Korošec. — Na predlog preč. g. dr. J. Mlakarja se iskreno izreče navzočemu g. poslancu Francu Robiču zahvala za njegove zasluge za Slovence sploh, za naše društvo pa posebej. Po navétu, naj se prihodnje leto slovesno praznuje 25letnica društva in 30letnica »Slov. Gospodarja«, sklence se ob 12. uri zborovanje.

Politični položaj.

(V državnem zboru dne 3. julija govoril dr. L. Gregorčec.)
(Dalje.)

Prav tako ljudstvu sovražna je zlata vrednota, in jako je obžalovati, da se je odpravila srebrna vrednota in se je ustavilo prosto kovanje zlata. To se je zgodilo povsem na tihem l. 1879. na zahtevanje avstro-ogerske banke, torej kapitalizma in na ta način se je ugledala pot poskusom, upeljati zlato vrednoto. Prva posledica tega je bila, da se je kmetijskih pridelkov cena silno znižala. Opozarjam samo na pšenico. Cena meterskega stota pšenice se je od 14 gld. znižala na 7 gld. in na 6 gld., to se pravi, kmetovalci so ravno polovico svojih prejšnjih dohodkov izgubili, in ni mi znano, da bi se to nadomestilo z drugimi dohodki.

Kapitalistični listi se izgovarjajo na preveliko pridelovanje in na konkurenco z onkraj morja. To pa ni resnica. Pridelovanje se je še zmanjšalo, kar se dá dokazati. Pravi vzrok, da se je cena znižala, je sleparska termin-trgovina z žitom na borzi, torej zopet izgred kapitalizma, in pa zlata valuta. Da smo ostali pri srebrni valuti in pri prostem kovanju srebra, bi bilo že 15 let v Avstriji denarja v izobilju, cene in plače bi bile visoke, dolžniki, torej zadolženi kmetje in zadolžena država bi bili lahko poravnali svoje dolgove. Žal, da se je ravno narobe zgodilo, hvala Bogu, da ne popolnoma, zakaj do te nesreče ni prišlo, ker se ni moglo začeti plačevanje z zlatom. Škoda pa je vendar velika in sramota tudi. Stari srebrni denar je zgubil vrednost in ljudstvu so se s tem vzeli zadnji prihranki, katere je skrivalo po skrinjah in nogovicah. Sedaj se lahko reče, da je kapitalizem slekel ljudstvo do nogovic, da mu je vzel srebro in mu zanj dal nerodni in umazani nikelj.

Kapitalizem je torej v Avstriji zadobil veliko zmago in jo skuša z davčno preosnovo še povečati. To se je že zadostno pojasnilo. Sklicujem se samo na izvajanja poslanca Lienbacherja, ki je dokazal, da bi vzlic davčni preosnovi ostalo 803.011 milijonov gold. mobilnega kapitala neobdavčenega. Rimski suženj se je mogel vsaj nasititi, ker je bilo njegovemu gospodarju na tem, da ga ohrani, sedanji delavci pa morajo stradati in zadolženi kmet mora najboljšje tega, kar je pridobil, si pritržiti in prodati, da plača svojega upnika in davek. Kmet mora stradati, če se hoče le nekaj časa vzdržati na podedovanem posestvu. To ni pretiravanje. Jaz sem župnik na deželi in z boleščjo gledam, kako se širi revščina in kako propada kmečki stan.

Mnogo je kmetov, ki bi radi najeli hlapca, deklo ali delaveca. Ali nimajo, da bi mu jesti dajali. Čedalje pogosteje se prigodi, da pridejo iz prej imovitih krajev ljudje k poroki v izposojenih oblekah. Ponekod so hiše, kjer moški ne morejo vsako nedeljo v cerkev, ampak se menjajo, ker imajo samo jedne nedeljske hlače. Hrana je vedno slabša in vedno nezadostnejša. Stare, meni dobro znane košare za kruh so skoro izginile, otrokom se čedalje redkeje daje kruh v šolo, ponekod le še bučeva zrna. Letos na spomlad sem vozeč se na Dunaj, sešel se v vagonu s komisijo za vojaški nabor. Vrnila se je iz nekega sodnega okraja, kjer ni bilo dobiti no-

benega sposobnega novaka. Z bučevimi zrnji se seveda ne vzrejajo novaki. Če se je v boljših časih reklo: Ako je kmet bogat, je bogat tudi cesar, pa moramo sedaj reči: kmet je siromak, cesar je tudi siromak.

(Konec prih.)

Cerkvene zadeve.

Pridiga

milostljivega knezoškoča Mihaela o blagoslovljenju križev za oba zvonika in za presbiterij nove slovenske župnijske cerkve Marije Device v Mariboru na praznik Karmelske Matere božje, dne 16. julija 1895.

(Dalje.)

* * *

Predragi v Gospodu!

Nehoté se spominjam v tem blaženem trenutku besed sv. evangelijskega: »Sin človekov mora povišan biti«. (Jan. 12, 34.) Nehoté mislim na besede božjega Izveličarja: »In Jaz, kadar bom povišan od zemlje, bodem vse k sebi vlekel«. (Jan. 12, 32.) Jasno in glasno govori križ, katerega sem danes cerkveno blagoslovil.

Prvič naznanja glasno: Človek me je naredil. Da, Bog je sicer ustvaril tvarino, toda človek je tvari dal podobo križa. Brez človeka sploh ne bi bilo križa. Čudežno lep in krasen je bil raj. Ondi ni bilo ne trpljenja, ne pomanjkanja, niti bolečin, sploh ondi ni bilo križa. Toda pri drevesu spoznanja dobrega in hudega je stesal človek prvi križ, iz katerega so izšli vsi drugi križi in križci. Volja prvega človeka je prišla navskriž z voljo božjo, in tako je nastal križ, ki se je globoko zasadil v dušo in telo človeško. Duh je otemnel, volja se je k slabemu nagnila, srce pa so zavzele strasti. Telo je zapadlo raznim težavam in stiskam, in le smrt ga iz teh reši.

Ali kakor da bi teh križev ne bilo zadosti, teše in kuje si človek še vedno nove križe. Kjer je po družinah boj in prepir, kjer vlada po občinah razprtija in nesloga, kjer se prebivalci kacega kraja sovražijo, sploh kjer gospoduje nemir — kdo je te križe ustvaril? Gospod Bog? Ne. Ljudje so jih naredili. Niso padli z nebes, človeško delo so vsi. Naše življenje bi bilo pač mnogo srečnejše in mirnejše, ko bi človek neprenehoma ne napravljaval novih križev. In napravlja jih, ker se njegova volja križa z božjo voljo; ako bi se ravnal po božjih in cerkvenih zapovedih, bi ne bilo toliko težkih križev. Zares, odkar so ljudje odstranili stari Kristusov križ iz krščanskih hiš, prišli so drugi križi v te hiše, križi polni nesreč in polni nadlog. Odkazite zopet enemu in edinemu in edinoizveličavnemu križu Jezusa Kristusa po hišah prvo, častno mesto, in mnogi pogubonosni križi bodo zopet sami od sebe izginili.

Drugič govori od mene blagoslovljeni križ: Bog me je posvetil. Predragi v Gospodu! Grešni človek ni samo sebi napravil križa, naredil ga je celó za svojega Gospoda in Izveličarja. Grozno hudodelstvo je bilo križanje božje-človeškega Izveličarja Jezusa Kristusa, ali nebeško neskončno usmiljenje je spremenilo to grozno križanje v odrešenje. Križ, dosedaj znamenje prokletstva, je božji Izveličar na Golgoti posvetil v znamenje blagoslova in izveličanja, ker je na njem viselo njegovo sveto telo in ga je porosila njegova dragocena kri. Povišanje križa na Golgoti je bilo prvo blagoslovljenje križa. O milosti polno blagoslovljenje, od katerega ima svojo moč tudi naše današnje blagoslovljenje. Saj izvira vsa moč in krepost vseh zakramentov, vseh zakramentalij,

vseh cerkvenih blagoslovljenj in posvečevanj iz Kristusove presvete krvi, prelite na križu. Le po zadostovalni in spravni smrti Kristusovi lahko zgubijo stvari vidne narave splošnje prokletstvo in se Bogu na čast posvetijo in poklonijo.

Glejte, kristijani predragi, kako čudežno se je spremenil križ, odkar je prišel v dotiko in zvezo z Bogom in človekom Jezusom Kristusom. Znamenje sramote je postalo znamenje časti, znamenje smrti znamenje življenja, znamenje pogube znamenje rešitve. No, sedaj znamo in vemo, kaj nam je storiti, da bode naš križ, in kdo ga nima, postal svet in blagoslovljen, sladek in lahek. Moramo ga v dotiko spraviti z Jezusom in moramo skrbeti, da ne bode križ brez Križanega. Trije križi so stali na gori Kalvariji. Od srednjega je izhajal blagoslov in odrešenje. O ko bi bil levi razbojnik zaupal na ta križ, in ko bi svoj križ voljno in skesano nosil, kakor ga je nosil desni razbojnik, tudi on bi bil kakor ta deležen raja. Ali nesrečnež je nosil svoj križ, ki ga je vendar zaslužil, nevoljno in nespokorno, torej brez zasluge in brez plačila, da celo v večno pogubljenje. Dizma pa je nosil križ potrpežljivo in skesano, in je dobil za križ krono življenja.

Tako je, predragi v Gospodu, še dandanes. Vsak ima svoj križ ali vsaj križec. Vsa zemlja je tako rekoč gora Kalvarija. Ves široki svet je kakor s križi posejan; in vsak mora svoj križ na ramo zadeti in ga nositi, ali voljno ali nevoljno. Nosí ga Bogu vdan, tako ga prenaša v svojo korist in slavo. Nosí ga nevoljen, tako ga prenaša brez zasluge in brez upanja na plačilo. Spravimo torej, preljubi, svoj križ vedno v dotiko z izveličavnim križem Kristusovim, kakor sv. Helena. Ko je našla tri križe, spoznala je pravi križ po tem, da je ozdravela neka na smrt bolna žena po njegovem dotaknjenju popolnoma in naenkrat. V križu je zmaga in izveličanje! Medtem ko Gospod človeku naklada križ, drži mu že tudi krono nasproti. Ko bomo zadnjikrat križ vzeli v roke in ga na ustnice pritisnili, in ko bode na naš grob zasajen, takrat naj bode naše bandero, pod katerega varstvom in zenco se nam odpro nebeška vrata, kakor se pri posvečevanju cerkve vrata odprejo na stežaj, ko posvečevalec s škofovo palico križ napravi na prag in potrka na cerkvena vrata. (Dalje prih.)

Slavnost pri č. šolskih sestrah.

Na praznik vnebovzvetja Marije D. vršila se je pri č. šolskih sestrah v Mariboru ganljiva svečanost, namreč preoblečenje novink. Dekleta, katera so poskusno leto v samostanu srečno prebila, sprejela so oblačilo sv. Frančiška. Ob sedmi uri so došli mil. knezoškofo v samostan. Pri durih slovesno sprejeti, podali so se spremeljani od preč. g. stolnega dekana Herga, od kanonika dr. Mlakarja, duhovnega voditelja te hiše, od drugih č. gg. duhovnikov in od č. sester in novink pod vodstvom častite matere s. Angeline Križanič v cerkev. Tukaj pa je že bilo zbranih veliko pobožnih; med njimi stariši, sorodniki in dobrotniki novih nevest Kristusovih. Pred oltarjem pokličejo mil. knezoškofo z besedami: »Veni S. Spiritus!« svetega Duha na pomoč. Po molitvah podajo vsaki novinki križ in gorečo svečo, znamenje devic, ki se Kristusu zaročijo. Nato se začne sv. maša, katero so darovali mil. knezoškofo, in pri kateri so č. sestre z umetnim petjem povzdigovale čast božjo in budile duha pobožnosti.

Med sv. mašo so pristopile novinke k mizi Gospodovi. Na koncu sv. maše so jih višji pastir resno in ganljivo nagovorili, nato blagoslovili samostansko oblačilo ter ga podelili posameznim z lepimi molitvami in vsakej dali redovno ime. Svečanost se je končala s »Te

Deum laudamus«. Med sv. opravilom so solze hvaležnosti igrale v marsikaterem očesu, posebno pa pri nagovoru, in neštivilni vzdihleji so se vzdigovali proti nebu z gorečo prošnjo: »Ljubi Bog, ohrani nam milega knezoškofo še mnogo let!«

Preoblečene pa so bile sledeče novinke: Peršic Jozefa, sestra Engelberta, iz Št. Vida; Hočevnar Mar., s. Monika, iz Vodice na Gorenjskem; Kunst Franciska, s. Bonaventura, iz Zagreba; Horvat Mar., s. Celestina, od Sv. Ane na Krembergu; Zemljič Mar., s. Kajetana, iz Apač; Klinc Mar., s. Hildegarda, iz Žiž; Kocbek Franciska, s. Kalista, od Sv. Trojice v Slov. goricah; Sekolec Mar., s. Otilija, s. Ponikve; Robnik Urša, s. Hilarija, od Sv. Martina blizu Slov. Gradca; Vidmajer Mar., s. Konstanca, iz Teharj in Ozmeč Ana, s. Inocencija, iz Središča.

Cerkvena glasba.

Ravnokar so izšle vnovič sledeče Ign. Hladnikove cerkvene pesmi za mešan zbor in se dobé pri skladatelju v Novem mestu, Dolenjsko. 15 Obhajilnih pesmi op. 14 (četrti natis), cena 50 kr., 20 Marijnih pesmi op. 15 (tretji natis), 60 kr., pet Tantum ergo in petero mašnih pesmi op. 17. (drugi natis), 40 kr., čvetero Božičnih za solospeve in zборе s spremljavo orgelj (drugi natis) op. 18, 40 kr. (Vsi 4 zvezki skupaj 1 gld. 50 kr.)

Vsi ti napevi so jako melodijozni, lahki in cerkve popolnoma dostojni. Razni listi so o teh delih prav pohvalno pisali ter je priporočali; in da so se v kratkem času prikupili in razširili po cerkvenih zborih, priča da je skladatelj z njimi podal lep in poljudnih napevov, katere, kakor piše ocenjavalec v »Slovincu«, ljudstvo posluša rado, ker čuti, da so sorodne njegovemu mišljenju in čustvu. Zato jih našim cerkvenim zborom priporočamo.

Gospodarske stvari.

Cepitev goric.

(Dalje.)

2. Način cepitve. Moram ti takoj začetkoma povedati, da so nekdanj najučenejši strokovnjaki bili zoper to cepitev. Tako se je slavni Getej nekdanj celo zavržno izrazil proti cepitvi gorice, pa mendale zato, ker se je po slabem načinu cepilo in dosledno malo ali nič ni doseglo — delo brez hasni, draga igrača. Odkar se je pa našel dober način cepitve, nam jo vsi učenjaki priporočujejo. Ta način pa je — dvojni: stari in novi.

a) Stari način cepitve je tisti, po katerem so se drevesa cepila, in so ga v gorico prenesli, tako da se trsi zdaj cepijo: 1. v razklad. Izberi si trs, katerega misliš precepiti ali požlahtniti; odkoplji ga za pedenj. Ako vidiš, da je korenina mlada, zdrava, močna, tedaj trs za tri prste pod zemljo vpošev odžagaj, gladko prirezi; potem ga razkolji skozi ali do polovice; vtakni prirezan cepič v razkolj, z ličjem povezi in z ilom zamaži. Zdaj zemljo zagrni in kolek pristavi. To že slobodno konec marcija delaš. Pa ti nisem porok, če ti jih bo med 100 dvajset rastlo. Iz korena pa bode mladika zopet pognala za poletno cepitev. — 2. Cepi v naklad. Odrezi gladko reznik, na eni strani mu tudi gladko odrezi za nohet na dolgo škornjo, priredi cepič z malim kljunom ter ga na reznik nasadi na gladko odrezani strani tako, da se reznik in cepič pokrijeta; ali pa odrezi reznik po dolgem navzgor, enako debeli cepič pa po dolgem navzdol ter jih lepo naloži, da se odrezani strani v eno celoto strinjata. To z ličjem dobro povezi, z ilom lepo zamaži in vse z mahom obezi,